

Aanwezig:

- bestuurders: Rik Janssen, Dorenda Gerts en Andre Muller (last minute vervanger Jan Hordijk) + ambtelijke ondersteuning (facilitatoren, inhoudelijke deskundigen, notulisten)
- Ca 60 bewoners/ondernemers, waarvan ca. 40 aan agrarische tafels is gaan zitten

Plenaire gedeelte

In een zaal met ca. 60 aanwezigen begon de bijeenkomst met een toelichting van de drie bestuurders. Wethouder André Muller, die namens Jan Hordijk aanwezig was, heette iedereen welkom.

Hoogheemraad Dorenda Gerts zei dat de grenzen van het watersysteem in zicht komen. Ze gaf aan dat het hoogheemraadschap het peil dat in 2012 is vastgesteld zal handhaven en dat het niet bijgesteld zal worden. Ze benadrukte dat ze het moeilijk vond om aan de koers van peilfixatie vast te houden, omdat het een aantal betrokkenen raakt. Maar dat peilindexatie (de peilen laten mee dalen met de bodemdaling) niet langer houdbaar is. Ze noemde ondermeer de bodemopbarstingen die de laatste jaren voor problemen zorgden: in de sloten en ook in een aantal weilanden. Deze bodemopbarstingen zullen toenemen.

Gedeputeerde Rik Janssen begon met een korte terugblik naar 2008 toen de provincie plannen had om natuur te ontwikkelen. Toen de Rijksgelden echter werden weggehaald, ging dat niet door. Op die besluitvorming hebben de overheden maar zeer beperkte invloed. Maar zij hadden daar wel eerder en helder met u over moeten communiceren. Rik Janssen maakte excuses voor deze gang van zaken. Hij zei dat hij nu open het gesprek in wil gaan en nodigde de aanwezigen uit om dat ook te doen. Immers er ligt wel een uitdaging in het omgaan met de bodemdaling en het langzaam natter worden, wetende dat er geen zak met geld meer is om bedrijven uit te kopen. In de zaal werd de vraag gesteld wat het plan van de gedeputeerde is. Hij antwoordde dat hij geen plan heeft, maar dat hij juist deze bijeenkomst wil benutten om te horen hoe de betrokkenen tegen de gevolgen van bodemdaling aankijken en wat zij voor oplossingen zien.

Hierna gingen de aanwezigen uiteen in drie groepen: twee van agrariërs en één van niet-agrariërs, voornamelijk bewoners en een aantal ondernemers.

Groep Agrariërs I. (Rik Janssen (provincie), gespreksleider Tony van der Meulen (provincie) en Jan Oostdam (Hoogheemraadschap)).

In deze groep geloofden sommigen niet dat de overheden niet een plan zouden hebben. "Wat is jullie bedoeling nu eigenlijk?" Sommigen hadden meer (technische) informatie en onderbouwing verwacht. De gedeputeerde zei dat hij niet een plan over hun hoofden wil maken, maar samen met hen; met de inwoners, agrariërs en ondernemers in dit gebied. Het is de bedoeling om gezamenlijk naar de effecten van bodemdaling te kijken en welke toekomstperspectieven er zijn. Volgens sommigen is er geen probleem, zolang je het water maar aanpakt. Er was verontwaardiging over het fixeren van het peil. "Je kan het principe 'peil volgt functie' niet zo maar loslaten! Dit gebeurt alleen bij ons agrariërs, terwijl het hoogheemraadschap de woonwijk niet laat onderlopen." Ook werd betwijfeld dat de opbarsting door peilverlaging komt. Volgens een van de aanwezigen komt het door de nieuwbouwwijk die het water elders naar boven drukt.

Een aantal agrariërs bleef bij de stelling dat als het peil gefixeerd blijft, dat er dan geld bij moet komen. "Kom met een oplossing en maak een einde aan de onzekerheid," werd gevraagd. "Verandering kan niet zomaar." Het peilbesluit is in 2012 vastgesteld. De overheden willen juist de tijd nemen om samen andere wegen te verkennen. Een van de aanwezigen was boos over de peilfixatie en vond dat hij door de overheden in de steek werd gelaten.

Er waren veel vragen over het onderzoek dat het hoogheemraadschap in 2014 heeft laten uitvoeren. In het gesprek bleek al snel dat de situaties per perceel sterk kan verschillen, qua grondsoort, diepte, etc. Er was veel vraag om maatwerk en aan informatie over de vraag wat bodemdaling voor iemand persoonlijk betekent en wanneer hij het gaat merken. Het voorstel om individuele gesprekken te voeren werd positief ontvangen. Rik Janssen deed de toezegging om een publieksversie van het rapport beschikbaar te stellen.

Groep agrariërs II. (Dorenda Gerts (Hoogheemraadschap), gespreksleider Paul Weststrate en Jan Strijker (provincie))

Het gesprek ging vooral over wat gaat er gebeuren door de peilfixatie. Het land wordt geleidelijk natter. Er werd gevraagd hoe snel dat gaat en over welke termijn het dus gaat. Een dergelijke vernatting duurt tussen de 10 en de 30 jaar. Er werd verschillend over bodemstabiliteit gedacht; Er werd geconstateerd dat de bodemgesteldheid plaatselijk zeer uiteenloopt, dus ook hier was de conclusie van de bestuurder dat het om maatwerk vraagt. Dorenda Gerts vroeg de aanwezigen hoe ze de toekomst zien. Ze zei dat de overheden samenwerken en de mensen niet laten zitten. De volgende innovatieve suggesties werden genoemd : het verbouwen van natte gewassen, het verbouwen van gewassen voor biomassa en meer richten op regionale seizoensgebonden teelt (volle grond-producten). Er werd gevraagd om een innovatiefonds en er werd gevraagd wat het Veenweide Innovatiecentrum kan betekenen. Andere voorstellen waren technischer van aard zoals: drainage, grondruil en woningbouw in restveen.

Er werd gevraagd hoe de agrariërs hun inkomsten kunnen behouden en waarom de overheid geen geld geeft Verder werd aan de orde gebracht of er sprake is van waardevermindering van grond en bedrijf. Waarom heeft de overheid geen pasklare oplossing? Dorenda Gerts zei dat de overheden niet een kant en klaar plan hebben omdat ze dat samen met de betrokkenen willen ontwikkelen. Bij de afronding van dit gesprek vroeg Dorenda Gerts of er personen zijn die met de overheden willen meedenken over oplossingen. Zij deed de toezegging om een kaart van de bodemdifferentiatie beschikbaar te stellen en in bredere zin informatie over bodemdaling te gaan verstrekken, o.a. over alternatieve landbouw.

Groep III. Niet-Agrariërs. (André Muller (wethouder), Dustin schouten (provincie), Ans Leloux (gemeente))

Deze groep bestond vooral uit inwoners. Daarnaast was er een aantal ondernemers. In deze groep was er vooral zorg om de woningen, wat betekent bodemdaling voor de waarde van mijn huis? Wanneer weet je of je echt een probleem hebt? Een van de aanwezigen kon uitleggen dat er bij de moderne huizen allerlei technieken zijn toegepast bij de aanleg van de funderingen. Bij oudere huizen die op palen staan, is het van belang dat die palen niet droog vallen; zolang ze in water staan, zijn de funderingen beschermd tegen aantasting. In veel situaties zijn rond bebouwingslinten hoogwatervoorziening aanwezig, waarbij rond de huizen de waterstand hoog blijft, terwijl het aangrenzende (agrarische) land een lager waterpeil heeft.

Er was vraag naar meer duidelijkheid over wat bodemdaling en peilfixatie betekent. Er was behoefte aan een uitwerking in scenario's en voorbeelden om van daar uit meer handelingsperspectief te krijgen. Ook werd de vraag gesteld of vernatting negatief is voor de gezondheid. Er werd gevreesd voor malaria. Toch waren er ook optimistische geluiden. Een aantal zag mogelijkheden voor recreatie en natuur door de toename van water, met kansen voor ondernemers in de toerisme en recreatiesector.

Plenaire afsluiting

Aan het eind van de bijeenkomst gaven de drie bestuurders een terugkoppeling van de punten uit de gesprekken die bij hen het meest waren blijven hangen. Genoemd werden:

- Er is nog veel onduidelijk, dus veel behoefte aan meer informatie, waaronder in ieder geval de rapportage van het hoogheemraadschap.
- Er is nog de nodige scepsis over het fixeren van het waterpeil.
- Er zijn veel verschillen, verschillen in grondslag, gebruik, (economisch) belang, hoogte enz. hierdoor is er ook niet één oplossing. Maatwerk zal nodig zijn.
- Het onderwerp raakt alle betrokkenen. Daardoor is er ook de gezamenlijke wens en behoefte om hierover met elkaar in gesprek te blijven.

De bestuurders deden een aantal toezeggingen:

- Publieksversie rapportage Onderzoek knikpunten watersysteem Restveengebied Zuidplaspolder van het Hoogheemraadschap beschikbaar stellen (op website)
- Kaart bodemdifferentiatie beschikbaar
- Informatie met voorbeelden natte landbouw
- Keukentafelgesprekken (individuele) over kansen en mogelijkheden en inventarisatie fysieke impact peilfixatie. Deze gesprekken worden ambtelijk georganiseerd.
- Voorafgaand aan volgende bijeenkomst al ideeën verzamelen.